

Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet

Jakelussa mainitut

MUISTIO
1.7.2021

Liite
(VN/884/2021)

1/3

LAUSUNTOYHTEENVETO

Työ- ja elinkeinoministeriö pyysi lausuntoa ehdotuksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laeiksi vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuudesta annetun lain, kaivoslain ja ydinenergiain muuttamisesta 56:lta viranomaiselta ja yhteisöltä: Aalto-yliopisto, Ahvenanmaan maakuntahallitus / Ålands landskapsregering, aluehallintovirastot (6), Elinkeinoelämän keskusliitto EK, ELY-keskukset (15), Energiateollisuus ry, Eurajoen kunta, Fennovoima Oy, Fortum Power and Heat Oy, Geologian tutkimuskeskus, Greenpeace Suomi, Kemiateollisuus ry, Lappeenrannan teknillinen yliopisto, liikenne- ja viestintäministeriö, Loviisan kaupunki, Metsäteollisuus ry, oikeusministeriö, Onnettomuustutkintakeskus, puolustusministeriö, sisäministeriö, sosiaali- ja terveysministeriö, Suomen Biokierto ja Biokaasu ry, Suomen kaasuyhdistys ry, Suomen kuntaliitto, Suomen luonnonsuojeluliitto, Suomen palopäälystöliitto ry, Suomen pelastusjohtajat ry, Säteilyturvakeskus, Teknisen kaupan liitto, Teknologian tutkimuskeskus VTT Oy, Teknologiateollisuus ry, Teollisuuden Voima Oyj / Posiva Oy, Turvallisuus- ja kemikaalivirasto, ulkoministeriö, Ydinturvallisuusneuvottelukunta, ympäristöministeriö ja Öljy- ja kaasutekniikka ry.

Luonnos hallituksen esitykseksi oli lausuntokierroksella Lausuntopalvelu.fi –palvelussa 10.5. – 21.6.2021.

Lausunnon antoivat lausuntokierroksen aikana esitysluonnokseen Ahvenanmaan maakuntahallitus / Ålands landskapsregering, Elinkeinoelämän keskusliitto EK, Energiateollisuus ry, Fortum Power and Heat Oy, liikenne- ja viestintäministeriö, oikeusministeriö, Onnettomuustutkintakeskus, Säteilyturvakeskus / Ydinturvallisuusneuvottelukunta, Teknisen kaupan liitto ja Turvallisuus- ja kemikaalivirasto. Metsäteollisuus ry ja ympäristöministeriö toimittivat lausuntonsa annetun lausuntoajan jälkeen. Asiaan lausuneista tahoista ainoastaan Elinkeinoelämän keskusliitto EK, Metsäteollisuus ry, oikeusministeriö, Teknisen kaupan liitto ja ympäristöministeriö esittivät ehdotukseen huomioita. Muilla tahoilla ei ollut kommentoitavaa tai lausuttavaa esitysluonnokseen.

Esitettyjä muutoksia pidettiin annetuissa lausunnoissa pääasiassa kannatettavina. Kemikaaliturvallisuuslain osalta valitusoikeuden laajentamista muutoksenhaussa vastustivat Elinkeinoelämän keskusliitto EK, Metsäteollisuus ry sekä Teknisen kaupan liitto. Edellä mainitut tahot katsoivat, että muutoksenhaku vaikuttaisi lupaprosessin keston ja ennakoitavuuteen sekä kyseenalaistivat Euroopan komission rikkomenettelyä koskevat muutosvaatimukset muutoksenhaun osalta.

Annetussa esitysehdotuksessa on laajasti avattu Euroopan komission aloittaman rikkomusmenettelyn taustat. Lisäksi esitysehdotuksen perusteluissa on avattu keskeiset säännökset sekä kansainväliset sopimukset, jotka edellyttävät muutoksia kansalliseen lainsäädäntöön tältä osin. Kemikaaliturvallisuuslain osalta valitusoikeuden laajentaminen täytyy sisällyttää kansalliseen lainsäädäntöön Euroopan komission aloittaman rikkomusmenettelyn johdosta vuoden 2021 aikana, eikä lupamenettelyjen uudistamista muilta osin käsitellä hankkeessa.

Oikeusministeriön lausunnossa kiinnitettiin huomioita esitysluonnoksen kemikaaliturvallisuuslain 147 e ja 147 f §:n osalta siihen, miten julkista kuulemista ja tiedoksiantoa koskevat säännökset oli luonnoksessa muotoiltu suhteessa yleislakina toimivaan hallintolakiin sekä henkilötietojen suojan perusteluihin. Lisäksi oikeusministeriö esitti teknisiä muutosehdotuksia pykäliin. Ehdotusta on korjattu muuttamalla 147 e ja 147 f §:n nimikettä sekä 147 §:n 1 ja 2 momentin ja 147 f §:n sisältöä. Muilta osin perusteluja on joiltakin osin tarkennettu ja teknisiä korjauksia on tehty ehdotettuihin pykäliin. Seveso III-direktiivin 15 artiklan 7 kohdan mukaisesti tiedonsaantioikeuden turvaamiseksi ”yleisölle, jota asia koskee”, lupahakemus ja –päätos annettaisiin tiedoksi erikseen niissä tapauksissa, joissa Turvallisuus- ja kemikaalivirastossa on tiedossa määritelmän mukaisia osapuolia. Tältä osin lakiehdotusta ei ole muutettu.

Ympäristöministeriö on todennut puolestaan lausunnossaan, että kemikaaliturvallisuuslain 104 b ja 104 f §:ään, kaivoslain 40 ja 58 §:ään sekä ydinenergialain 23 §:ään esitetään lisättäväksi viittaukset YVA-lain uuteen 29 a §:ään ja viittaussäännökset on valmisteltu yhteistyössä ympäristöministeriön kanssa. Ympäristöministeriö on myös tehnyt teknisiä huomioita kemikaaliturvallisuuslain muutosehdotukseen.

Ympäristöministeriö toteaa kuitenkin, että YVA-lain 29 §:ään tehtävän viittauksen osalta voisi olla selkeämpää harkita yleisempää viittausmuotoa niin, että mikäli YVA-lain viitattuun säännökseen tulee muutoksia, nyt esitettyjä työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalan lakien viittaussäännöksiä ei tarvitse muuttaa. Ympäristöministeriö ehdottaa seuraavaa muotoilua: ”Lupaviranomaisen velvoitteista niissä hankkeissa, joilla on valtioiden rajat ylittäviä ympäristövaikutuksia, säädetään ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain 29 a §:ssä”. Myös oikeusministeriö ehdottaa lausunnossaan, että ydinenergialain 23 §:n muutoksen voisi vaihtoehtoisesti kirjoittaa myös yhteen momenttiin seuraavasti: ”Lupaviranomaisen velvollisuudesta toimittaa lupahakemus ja lupapäätos...”.

YVA-lain 29 a §:ään viittaavat säännökset (kemikaaliturvallisuuslain 104 b ja 104 f §, kaivoslain 40 ja 58 § sekä ydinenergialain 23 §) on lausuntopalautteen johdosta muutettu ympäristöministeriön ehdottamaan yleiseen muotoon, jolloin säännöksiä ei tarvitsisi muuttaa YVA-lakiin mahdollisesti myöhemmin tehtävien muutosten vuoksi.

Ympäristöministeriö kiinnittää lausunnossaan lisäksi huomion siihen, että ydinenergilakiin ehdotettu lupapäätöksen toimittamisvelvoitetta koskeva viittaussäännös esitetään sisällytettäväksi lain 23 §:n 2 momenttiin. Lain 23 § koskee lupahakemuksen käsittelemistä. Koska kyseessä oleva velvoite koskee kuitenkin lupapäätöksen toimittamista, se voisi olla selkeämpää sisällyttää johonkin sellaiseen säännökseen, jossa säädetään lupapäätöksen, eikä lupahakemuksen käsittelystä. Tältä osin on jatkovalmistelussa todettu, että vaikka ydinenergilain 23 § koskee lupahakemuksen käsittelyä ja YVA-lain 29 a §:ssä säädettyt velvollisuudet koskevat lupahakemuksen lisäksi myös lupapäätöstä, ydinenergilain 23 § on tarkoituksenmukaisin paikka viittaussäännökselle. Ydinenergilakiin ei sisälly yleistä luvan käsittelyä tai myöntämistä koskevaa pykälää vaan eri lupatyyppejä koskevaa sääntelyä on lain eri kohdissa.

Ympäristöministeriön lausunnossa oli kiinnitetty huomiota myös kemikaaliturvallisuuslain muutosehdotuksen perusteluihin sekä viittauksiin YVA-lain osalta. Kemikaaliturvallisuuslain perusteluja on tarkennettu siten "yleisölle, jota asia koskee"-määritelmän sekä 104 f §:n osalta. Ehdotuksen 26 § säilyisi pientä teknistä muutosta lukuunottamatta ehdotuksen mukaisena, koska säännöksessä viitataan kemikaaliturvallisuuslain 23 ja 58 §:ien mukaisiin lupiin. Ehdotettu muutos viittaisiin YVA-lakiin informatiivisesti, eikä näin ollen muuttaisi sen soveltamista. Muutoksenhaun valitusoikeutta koskevan pykäläehdotuksen osalta ei myöskään tehtäisi muutoksia, koska valitusoikeuden rajaaminen 23 ja 58 §:ien mukaisiin hankkeisiin on selkeämpi lain soveltamisen kannalta ja se kattaa myös YVA-lain mukaiset hankkeet.

JAKELU

Elinkeinoelämän keskusliitto EK
Energiateollisuus ry
oikeusministeriö
Metsäteollisuus ry
ympäristöministeriö